

atamis

Žirmūnų g.139 - 321, 09120 Vilnius
Tel.: (8-5) 272 83 34; Faks.: (8-5) 203 12 80

Planavimo organizatorius	PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS
Plano pavadinimas	PANEVĖŽIO MIESTO ISTORINĖS DALIES TERITORIJOS IR APSAUGOS ZONOS RIBŲ NUSTATYMO BEI TVARKYMO SPECIALIOJO PLANO KEITIMAS
Planavimo proceso etapas	RENGIMO ETAPAS
Planavimo proceso stadija	BENDRŲJŲ SPRENDINIŲ FORMAVIMAS
Teritorijų planavimo lygmuo	VIETOVĖS
Teritorijų planavimo dokumento rūšis	SPECIALIOJO TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAS
Objekto numeris	AT-18T-1350
Bylos (segumo) žymuo	SP-02
TPDRIS dokumento numeris	S-VT-27-18-516

Vilnius, 2018 m.

UAB „ATAMIS“	TERITORIJŲ PLANAVIMO PADALINIO VADOVĖ PROJEKTO VADOVĖ	ELEONORA GRABLEVSKIENĖ Atestato Nr. TVP 0081 GIEDRĖ ELEONORA MIKNEVIČIENĖ Atestato Nr. A 046	
--------------	--	---	--

Plano rengėjas:

UAB „Atamis“

Žirmūnų g. 139-319, LT 09120 Vilnius

Įm. kodas 300564438

El. paštas: administratore@atamis.lt

Teritorijų planavimo padalinio vadovė

Eleonora Grablevskienė

El. paštas: e.grablevskiene@atamis.lt

Tel.: +370 672 11 410

Projekto vadovė

Giedrė Eleonora Miknevičienė

Tel.: +370 687 75975

Teritorijų planavimo dokumentą parengusių specialistų sąrašas:

Eil. Nr.	Pareigos	Vardas Pavardė	Parašas
1.	PV	Giedrė Eleonora Miknevičienė (A 046)	
2.	PDV	Eleonora Grablevskienė (TVP 0081)	
3.	PDV	Žilvinas Grabauskas (TPV 0034)	
4.	Architektė	Ilona Dvareckaitė-Golmont	
5.	Vyr. inžinierė	Elena Romanovska	
6.	Inžinierius	Vaidas Ulenskas	

TURINYS

ĮVADAS.....	4
SPECIALIOJO PLANO KEITIMO PAGRINDAS, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI, PLANAVIMO EIGA.....	4
KONCEPCIJA.....	6
1. PANEVĖŽIO MIESTO ISTORINĖS DALIES IR APSAUGOS ZONOS RIBŲ PLANO PROJEKTAS.....	6
1.1. Esama padėtis.....	6
1.1.1. Esamos Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 31872) teritorijos ribos.....	6
1.1.2. Teritorijos ir apsaugos zonų nustatymo pagrindimas.....	6
1.1.3. Apsaugos zonos ribų nustatymo teisinis reglamentavimas.....	7
1.1.4. Panevėžio miesto branduolio teritorijoje įregistruotos kultūros vertybės.....	8
1.2. koncepcijos I variantas.....	8
1.2.1. Panevėžio miesto istorinės dalies ribos.....	8
1.2.2. Panevėžio miesto istorinės dalies apsaugos zonos ribos.....	10
1.3. koncepcijos II variantas.....	10
1.3.1. Panevėžio miesto istorinės dalies ribos.....	10
1.3.2. Panevėžio miesto istorinės dalies apsaugos zonos ribos.....	11
1.4. koncepcijos III variantas.....	11
1.4.1. Panevėžio miesto istorinės dalies ribos.....	11
1.4.2. Panevėžio miesto istorinės dalies apsaugos zonos ribos.....	11
2. PANEVĖŽIO MIESTO ISTORINĖS DALIES IR APSAUGOS ZONOS PAVELDOTVARKOS PROJEKTAS.....	12
2.1. koncepcijos I variantas.....	12
2.1.1. Panevėžio miesto istorinės dalies teritorija.....	12
2.1.2. Panevėžio miesto istorinės dalies vizualinės apsaugos pozonio teritorija.....	13
2.2. koncepcijos II variantas.....	14
2.2.1. Panevėžio miesto istorinės dalies teritorija.....	14
2.2.2. Panevėžio miesto istorinės dalies vizualinės apsaugos pozonio teritorija.....	14
2.3. koncepcijos III variantas.....	14
2.3.1. Panevėžio miesto istorinės dalies teritorija.....	14
2.3.2. Panevėžio miesto istorinės dalies vizualinės apsaugos pozonio teritorija.....	14
3. ARCHEOLOGIJA. REIKALAVIMAI GALIMO KULTŪRINIO SLUOKSNIO APSAUGAI..	14
GRAFINĖ DALIS.....	15

Panevėžio miesto istorinės dalies ir apsaugos zonos ribų planas, pirmas variantas, M 1: 13 000;

Paveldotvarkos projektas, pirmas variantas, M 1: 10 000;

Panevėžio miesto istorinės dalies ir apsaugos zonos ribų planas, antras variantas, M 1: 13 000.

Paveldotvarkos projektas, antras variantas, M 1: 10 000;

Panevėžio miesto istorinės dalies ir apsaugos zonos ribų planas, trečias variantas, M 1: 13 000.

Paveldotvarkos projektas, trečias variantas, M 1: 10 000.

IVADAS

SPECIALIOJO PLANO KEITIMO PAGRINDAS, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI, PLANAVIMO EIGA

Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas – Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialiojo plano keitimas.

Planavimo organizatorius – Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktorius, Laisvės a. 20, LT-35200 Panevėžys, tel. (8~45) 501 354, el. paštas: savivaldybe@panevezys.lt, interneto svetainė: www.panevezys.lt.

Planuojama teritorija – Panevėžio miesto istorinės dalis (unikalus kodas 31782 Kultūros vertybių registre), plotas – 147,3738 ha.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano rengimo pagrindas:

- Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimas Nr. 1-5 „Dėl Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialiojo plano keitimo rengimo“;
- Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. A-634(4.1E) patvirtinta Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialiojo plano keitimo planavimo darbų programa.

Planavimo tikslai – užtikrinti Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos išsaugojimą ir teritorijoje bei apsaugos zonoje taikomų paveldosaugos reikalavimų įteisinimą.

Plano rengimo uždaviniai:

- pakeisti Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ribas;
- nustatyti Panevėžio miesto istorinės dalies apsaugos zonų ribas;
- įteisinti Panevėžio miesto istorinėje dalyje taikomus paveldosaugos reikalavimus.

Specialiojo plano planavimo sąlygos:

- Panevėžio miesto savivaldybės administracija, Panevėžio m. sav., Laisvės a. 20 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-08 Nr. REG84315“;
- Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Vilniaus m. sav. Šnipiškių g. „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-15 Nr. REG84913“;
- Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos „Dėl pasiūlymų teritorijų planavimo sąlygoms rengti 2018-10-15 Nr. (6)-1.7-5160“;
- Aplinkos apsaugos agentūra, Vilniaus m. sav., A. Juozapavičiaus g. 9 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-16 Nr. REG84969“;
- AB „Energijos skirstymo operatorius“, Vilniaus m. sav., Aguonų g. 24 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-09 Nr. REG84413“;
- AB „PANEVĖŽIO ENERGIJA“, Panevėžio m. sav., Senamiesčio g. 113 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-11 Nr. REG84688“;
- Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės Ūkio ministerijos, Vilniaus m. sav., Gedimino pr. 19 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-10 Nr. REG84544“;
- Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Vilniaus m. sav., Kalvarijų g. 153 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-09 Nr. REG84428“;
- Uždaroji akcinė bendrovė „PANEVĖŽIO GATVĖS“, Panevėžio m. sav., Beržų g. 12 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-09 Nr. REG84390“;

- Civilinės aviacijos administracija, Vilniaus m. sav., Rodūnios kel. 2 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-10 Nr. REG84582“;
- Panevėžio apskrities vyriausias policijos komisariatas, Panevėžio m. sav., Tulpių g. 60 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-08 Nr. REG84312“;
- Panevėžio apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba, Panevėžio m. sav., Ramygalos g. 14 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-09 Nr. REG84363“;
- Uždaroji akcinė bendrovė „AUKŠTAITIJOS VANDENYS“, Panevėžio m. sav., Velžio kel. 13 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-09 Nr. REG84382“;
- Telia Lietuva, AB, Vilniaus m. sav., Lvovo g. 25 „Teritorijų planavimo sąlygos 2018-10-10 Nr. REG84497“;
- Akcinė bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“, Vilniaus m. sav., Mindaugo g.12 „Dėl Teritorijų planavimo sąlygų 2018-10-09 Nr.2-1280 į 2018-10-08 Nr. REG84286“;
- Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos Valstybinė miškų tarnyba „Dėl pasiūlymų teritorijų planavimo sąlygoms 2018-07-13 Nr. R2-1258“.

Planavimo etapai ir darbų apimtis pagal planavimo darbų programą:

- Planavimo dokumento rengimo etapai: parengiamasis, rengimo ir baigiamasis;
- Visos teritorijų planavimo proceso (parengiamojo, rengimo ir baigiamojo etapų) procedūros privalomai vykdomos per TPDRIS;
- Tyrimai ir galimybių studijos neatliekami;
- Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje parengiama koncepcija;
- Sprendinių paveldosauginė ekspertizė neatliekama;
- SPAV reikalingumas neatliekamas;
- Parengiamojo ir rengimo etapų užbaigimui raštu turi pritarti planavimo organizatorius;
- Specialiojo teritorijų planavimo dokumento sprendiniai viešinami supaprastinta visuomenės informavimo ir dalyvavimo teritorijų planavimo procese tvarka.

KONCEPCIJA

1. PANEVĖŽIO MIESTO ISTORINĖS DALIES IR APSAUGOS ZONOS RIBŲ PLANO PROJEKTAS

1.1. Esama padėtis

1.1.1. Esamos Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 31872) teritorijos ribos

Įtraukiant Panevėžio miesto istorinę dalį į Kultūros vertybių registrą keitėsi nuomonės dėl saugotinos teritorijos ribų. Nustatyti vertingiausią saugotiną Panevėžio miesto istorinę dalį, jos ribas dėl netradicinio miesto plano formavimosi ir didelių praradimų bei pokyčių II Pasaulinio karo bei pokario metais buvo gana sudėtinga. Dėl šių priežasčių siūlomos įtraukti į Kultūros vertybių registrą Panevėžio miesto istorinės dalies ribos buvo kelis kartus koreguotos teritorijų planavimo dokumentais ir Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktais.

Šiuo metu turime dvi skirtingas galiojančiuose dokumentuose patvirtintas vėrybės teritorijos ribas, tai:

- ribos, patvirtintos 2013 m. rugpjūčio 29 d. Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-147 „Dėl Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialiojo plano patvirtinimo“, teritorijos plotas - **314,13 ha**;
- ribos, nustatytos Panevėžio Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2018-02-22 posėdyje, priėmus pagal naujus juridinius reikalavimus parengtą Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo aktą, teritorijos plotas - 147, 3738 ha.

Problemą išspręsti Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimu pradėtas rengti Panevėžio miesto **istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialiojo plano keitimas**. (2016 m. sausio 28 d. sprendimas Nr. 1-5 „Dėl Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialiojo plano keitimo rengimo“).

1.1.2. Teritorijos ir apsaugos zonų nustatymo pagrindimas

Planuojamo objekto ir apsaugos zonų Nr. I-733 teritorija nustatoma remiantis šiomis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos 1994 m. gruodžio 22 d. įstatymo (Suvestinė redakcija su pakeitimais nuo 2017-10-01), 2 bei 11 straipsnio nuostatomis:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„2. **Apsaugos zonos** – greta saugomo kultūros paveldo objekto ar vietovės esančios teritorijos, kurioms nustatomos žemės sklypų ir kitų nekilnojamųjų daiktų tvarkymo ir naudojimo specialiosios sąlygos, kad kultūros paveldo objekto ar vietovės vertingosios savybės būtų apsaugotos nuo galimo neigiamo veiklos tose gretimose teritorijose poveikio.“

11 straipsnis. Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijos, apsaugos zonos bei pozonai

„1. Kultūros paveldo objektas saugomas kartu su jo užimama ir jam nustatyta teritorija. Ši teritorija nuo kultūros paveldo objekto neatsiejama.

2. Kultūros paveldo objekto teritorijos ir kultūros paveldo vietovės ribos apibrėžiamos remiantis istorinių ir kitų tyrimų duomenimis, taip, kad sutaptų su esamų sklypų ar jų dalių, kurie yra daiktinės teisės objektai, ribomis arba kitokiomis nekilnojamųjų daiktų, gamtinių ar antropogeninių elementų ribomis.

3. Kultūros paveldo vietovių teritorijos nustatomos Teritorijų planavimo ir šio įstatymo nustatyta tvarka parengtuose dokumentuose.

6. Saugomam objektui ar vietai nustatoma žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona. Ši zona gali turėti vieną arba abu šiuos skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius:

1) apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį – už kultūros paveldo objekto teritorijos esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, taip pat miško ir vandens plotai, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią fiziškai pakenkti kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms;

2) vizualinės apsaugos pozonį – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą.

7. Apsaugos zonos ribos nustatomos vadovaujantis Teritorijų planavimo ir šiuo įstatymu.“

1.1.3. Apsaugos zonos ribų nustatymo teisinis reglamentavimas

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos zonų nustatymą reglamentuoja Kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. lapkričio 5 d. nutarimu Nr.1025, kuriose nustatyta :

„5. Planai, kuriuose nustatomos kultūros paveldo vietovių ir kompleksinių kultūros paveldo objektų apsaugos zonos, rengiami Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių, patvirtintų kultūros ministro ir aplinkos ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. ĮV-261/D1-322, nustatyta tvarka.

9. Kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonos gali turėti kurį nors vieną pozonį arba abu skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius: apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį ir (ar) vizualinės apsaugos pozonį.

10. Rengiant apsaugos reglamentą arba planą kiekvienu konkrečiu atveju, įvertinus veiklą, kuri žemės sklypuose ar jų dalyse, esančiuose už kultūros paveldo objekto ar vietovės teritorijos, fiziškai pakenktų kultūros paveldo objekto ar vietovės vertingosioms savybėms ar trukdytų apžvelgti kultūros paveldo objektą ar vietovės panoramas, perspektyvas, dominantes ir siluetus, pažymėtus nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktuose, apsaugos zonų ribos apibrėžiamos kiekvienam kultūros paveldo objektui arba vietai individualiai.

16. Apsaugos nuo fizinio poveikio pozoniai nustatomi tik archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio kultūros paveldo vietovėms.

17. Atsižvelgiant į veiklą, kuri žemės sklypuose ar jų dalyse, esančiuose už kultūros paveldo objekto ar kultūros paveldo vietovės teritorijos, trukdytų apžvelgti kultūros paveldo objektą ar kultūros paveldo vietovės vertingąsias savybes, nurodytas Taisyklių 10 punkte, nustatomi tokie vizualinės apsaugos pozoniai:

17.2. Kultūros paveldo vietovėms – iki 1 000 metrų pločio nuo kultūros paveldo vietovės teritorijos ribos. Rengiant planą, gali būti nustatomi ir didesni vizualinės apsaugos pozoniai, jeigu tai pagrindžiama kultūrinio kraštovaizdžio vertę įrodančiais tyrimų duomenimis ir/ ar vizualinių ryšių ir vietovės vertingųjų savybių apžvalgos analize. Vietovės vizualinės apsaugos pozoniai negali būti platesni negu 2 000 metrų nuo kultūros paveldo vietovės teritorijos ribos.

1.1.4. Panevėžio miesto centro zonos teritorijoje įregistruotos kultūros vertybės

Vienas svarbiausių faktorių, nustatant tiek kultūros paveldo vietovės teritorijos, tiek jos apsaugos zonos ribas yra paveldo vertybių kiekis ir sklaida šioje teritorijoje.

Panevėžio miesto centro zonos teritorijoje yra šios įregistruotos kultūros vertybės:

Panevėžio miesto senosios kapinės Venslaviškio g. (u.k. 21138), Juozo Čerkeso – Besparnio sodyba, Ukmergės g. 59A (u.k. 20913), Paminklas „Laisvės daina“, Vilniaus g. (u.k. 20035), Panevėžio miesto senosios kapinės Apvaizdos take (u.k. 11409), Aikštė Smėlynės g. (u.k. 10465), Šv. Apaštalų Petro ir Povilo bažnyčios statinių kompleksas, Smėlynės g. 10 (u.k. 34604), Malūnas, Kranto g. 24 (u.k. 21182), Pastatas, Kranto g. 21 (u.k. 10467), Panevėžio konservų fabriko statinių kompleksas, Kranto g. 12, 15, 15A (u.k. 20896), Panevėžio NKVD – MVD – NGB būstinės pastatas ir sovietinio teroro aukų kapai, A.Smetonos g. 30/Vasario 16-osios g. (u.k. 32504), Pastatas, Vasario 16-osios g. 20 (u.k. 10759), Panevėžio žydų gimnazijos pastatas, Elektros g. 9 (u.k. 31418). Moigių namų kompleksas, Vasario 16-osios g. 23, 25A (u.k. 30369), Namas, A.Smetonos g. 4 (u.k. 16779), Pastatas, Respublikos g. 3 (u.k. 30777), Pastatas, A.Smetonos g. 2 (u.k. 16964), Namas, Respublikos g. 16 (u.k. 10769), Panevėžio ješiboto pastatas, Savanorių a. 11 (u.k. 31420), Namas, Klaipėdos g. 3 (u.k. 10466), dekoratyvinė skulptūra „Legenda“, Klaipėdos g. (u.k. 20128), Namas, Sodų g. 3 (u.k. 21650), Švč. Trejybės bažnyčia, Sodų g. 2 (u.k. 4707), Panevėžio lenkų gimnazijos pastatas, Kranto g. 18 (u.k. 36144), Pastatas, Kranto g. 21 (u.k. 10467), Fotografo Jono Žičkaus namas, P.Puzino g. 11 (u.k. 10765), Panevėžio kalėjimo pastatų kompleksas, P.Puzino g. 12 (u.k. 36135), Panevėžio chasidų sinagogos pastatas, M.Valančiaus g. 4 (u.k. 31658), Vargonų ir fisharmonijų meistro Martyno Masalskio gyvenamasis namas ir dirbtuvė, K.Donelaičio g. 6 (u.k. 21651), Panevėžio sentikių cerkvė, A.Mickevičiaus g. 10 (u.k. 36139), Burmistro Tado Chodakausko pastatų kompleksas, Vasario 16-osios g. 22 (u.k. 36140), Panevėžio mielių ir spirito fabriko pastatas, Respublikos g. 82 (u.k. 31847), Pastatas, Respublikos g. 77 (u.k. 10771), Panevėžio miesto žydų senosios kapinės, Atminties skv. (u.k. 11410), Pastatai, Sodų g. 10, 121A (u.k. 2468), Kapinės, J.Tilvyčio g. (u.k. 4712), Kapinės, Krekenavos g. (u.k. 10758), Kristaus Karaliaus Katedra, Katedros g. 1 (u.k. 4705), Panevėžio žydžių mergaičių gimnazijos pastatas, Ramygalos g. 18 9u.k. 31419), Panevėžio evangelikų liuteronų bažnyčia, Ukmergės g. 29 (u.k. 36133), Panevėžio muilo fabriko statinių kompleksas, Staniūnų g. 1 (u.k. 32770), Panevėžio trečioji pradinė mokykla, Ukmergės g. 34 (u.k. 31932), Namas, Ramygalos g. 41A (u.k. 10768), Vėjo malūnas, Ramygalos g. 111A (u.k. 33494), Vėjo malūnas, Ramygalos g. 121A (u.k. 33495), Bankas, Respublikos g. 56 (u.k. 4131), Panevėžio ješiboto pastatas II, Ramygalos g. 24 (u.k. 32914), Namas, Šv. Zitos g. 18 (u.k. 10463), Namas, A.Jakšto g. 3 (u.k.20806), J.Masiulio knygynas, Respublikos g. 21 (u.k. 36143), Pastatas, Respublikos g. 47 (u.k. 10770).

1.2. Konceptijos I variantas

1.2.1. Panevėžio miesto istorinės dalies ribos

Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2018-04-26 sprendimu Nr. 1-126 „Dėl Savivaldybės tarybos 2012 m. balandžio 19 d. sprendimu Nr. 1-119 „Dėl Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 31872 kultūros vertybių registre) paskelbimo savivaldybės saugomu kultūros paveldo objektu „pakeitimo“ patvirtintos Panevėžio miesto istorinės dalies ribos pagal Kultūros vertybių registrą. Kultūros vertybių registre ribos nustatytos pagal Panevėžio Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2018-02-22 posėdyje priimtą vertinimo aktą. Pagal parengtą aktą, vertybės teritorijos plotas - 147, 3738 ha. Rengiant vertinimo tarybos aktą ir tikslinant vertybės teritorijos ribas, buvo atlikti papildomi Panevėžio miesto

istorinės dalies tyrimai, kuriais nustatytas išlikusių architektūrinių urbanistinių struktūrų autentiškumas bei vientisumas, patikslinti skirtingų užstatymo tipų (morfotipų) arealai, nustatytos vietovės vertingosios savybės. Pagal tyrimų duomenis nustatytos vietovės ribos, todėl šiame projekte Kultūros vertybių registre įteisintos ir panevėžio miestovės patvirtintos Panevėžio miesto istorinės dalies ribos nekoreguojamos ir pateikiamos tos pačios abiejuose koncepcijos variantuose (žiūr. pav. 1.1.).

Nustatytos Panevėžio miesto istorinės dalies ribos apima istorinio branduolio teritoriją, susidariusią iš trijų gyvenviečių - Senojo Panevėžio, Naujojo Panevėžio ir Nikolajevo. Vertybės teritoriją riboja Venslaviškio g., Senamiesčio g., Smėlynės g., Gegutės g. (pietinė respublikinės Panevėžio ligoninės sklypo riba) iki Nevėžio, kitoje upės pusėje - P. Puzino g., Malūno pastato (u.k.21182) sklypas, Kranto g., Berčiūnų g., A. Mackevičiaus g., Vasario 16-osios g., A. Smetonos g., Klaipėdos g., J. Tilvyčio g., Nepriklausomybės a. sklypas ir Namų (u.k. 21650) sklypas, Vilniaus g., V. Kudirkos g., sklypų ribos V. Kudirkos gatvės tęsinyje, Elektros g., J. Basanavičiaus g. iki Nevėžio apsaugos juostos, Nevėžio apsaugos juostos riba apimant kvartalą apie Staniūnų gatvę iki Vilniaus gatvės, Skaistakalnio parko sklypo pietinė riba, J. Billiūno g. iki Venslaviškio g. (žiūr. pav.1.1.).

PANEVĖŽIO MIESTO ISTORINĖ DALIS (31872)
APIBRĖŽTŲ TERITORIJOS RIBŲ PLANAS, 1 LAPAS. SITUACIJOS PLANAS
Panevėžio m., Panevėžio m. sav.

- Sutartiniai ženklai:
- Nekilnojamosios kultūros vertybės apibrėžtos teritorijos ribos
 - Geodeziškai matuotų sklypų ribos
 - Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apibrėžtos teritorijų ribos
 - Greta esantys nekilnojamojo kultūros paveldo objektai
 - Kultūros paveldo vietovės urbanistinės struktūros statynys

M 1 : 10 000 (viename cm - 100 m)

Nuoroda: vietovės apibrėžtų ribų posūkio taškų koordinatės nurodytos 2 - 4 lapuose

Teritorijos plotas - 1473738 m²

Panevėžio miesto istorinės dalies (31872) apibrėžtų teritorijos ribų plano projektas	
Planą sudarė ir vertingąsias savybes pažymėjo nekilnojamojo kultūros vertybių vertinimo eksperte	
Rasa Putrimienė (atestato Nr. 3947, galioja iki 2021-05-05)	
Teritorijos ribų koordinatės nustatė geodezinkė Asta Sablinskienė (Licencija Nr. 2M-M-1903)	

pav. 1.1. Panevėžio miesto istorinės dalies ribų planas. Kultūros vertybių registras, 2017.

Į vertybės teritoriją neįtraukiama dalis Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialiajame plane buvusių ženkliai pakitusių XIX a. ir XX a. pradžios priemiesčių ir pokarinės individualios statybos kvartalų teritorijų bei dviejų išlikusių vėjo malūnų aplinka, nes jie gali būti saugomi kaip atskiri kultūros paveldo objektai su savo apsaugos zonomis. Į vertybės teritoriją neįtraukiamos ir į priemiesčius bei užmiestį vedusios gatvių trasos, kadangi jos nebus keičiamos, o išlikusius užstatymo fragmentus tikslinga pagal atskirą programą ištirti bei įvertinti, nustatyti vertingųjų savybių turinčius objektus, reikalingas apsaugos apimtis.

Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ribos - **147, 3738 ha**.

1.2.2. Panevėžio miesto istorinės dalies apsaugos zonos ribos

Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis

Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialiajame plane apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis nebuvo nustatytas kaip nereikalingas.

Pagal LR Vyriausybės 2013 m. lapkričio 5 d. nutarimą Nr. 1025 „Dėl kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo taisyklių patvirtinimo“ 16 p. „Apsaugos nuo fizinio poveikio pozoniai nustatomi tik archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio kultūros paveldo vietovėms“. Fiziškai pakenkti Panevėžio miesto istorinės dalies vertingosioms savybėms galima tik pačioje vertybės teritorijoje. Šalia vertybės teritorijos esančiuose žemės sklypuose vykdoma ir numatoma vykdyti veikla fiziškai nekenkia kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms.

Panevėžio miesto istorinei daliai apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis, kaip nereikalingas, šiuo specialiojo plano keitimo projektu taipogi nenustatomas.

Vizualinės apsaugos pozonio ribos

Kadangi Panevėžio miesto istorinės dalies apsaugai gretimose teritorijose svarbiausias yra vizualinis aspektas, apsaugos zoną sudaro tik vienas vizualinės apsaugos pozonis, kurio ribos sutampa su apsaugos zonos ribomis.

I-ame koncepcijos variante vizualinis apsaugos pozonis nustatomas toks, kad užtikrintų darnų Panevėžio miesto istorinės dalies užstatymo santykį su artimiausia aplinka, užtikrintų, kad būtų išsaugoti esami vizualiniai ryšiai su vertingiausiomis perspektyvomis, kad istorinio centro panoramose nebūtų nustelbtos istorinės dominantės.

Apsaugos zonos (vizualinės apsaugos pozonio) ribos eina: J. Biliūno g. nuo sankirtos su Vilniaus g., Venslaviškio g., Audėjų g., Šermukšnių g., Kanklių g., Liepų g., Marijonų g., Pušaloto g., Raginėnų g., Upės g., kitoje upės pusėje: Mindaugo g., Švyturio g., Naujamiesčio g., Klaipėdos g., Krekenavos g., J. Zikaro g., S. Daukanto g., J. Tilvyčio g., J. Žemglio g., Upytės g., Vyskupo L. Paltaroko g., sklypų ribomis pro Varnaičių g. galą iki Danutės g., Danutės g., Katedros g., Algirdo g., Sirupio g., Aukštaičių g., Staniūnų g., Vilniaus g.

Siekiant, kad atokiau esančių vėjo malūnų neužgožtų naujos statybos, tikslinga šioms vertybėms nustatyti individualią apsaugos zoną (vizualinės apsaugos pozonį), pagrįstą tyrimais.

Vizualinės apsaugos pozonio plotas – **242,8481 ha**.

1.3. Koncepcijos II variantas

1.3.1. Panevėžio miesto istorinės dalies ribos

Antrame koncepcijos variante Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ribos analogiškos I-am ir II-am variantui - tai Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2018-04-26 sprendimu Nr. 1-126 „Dėl Savivaldybės tarybos 2012 m. balandžio 19 d. sprendimu Nr. 1-119 „Dėl Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 31872 kultūros vertybių registre) paskelbimo savivaldybės saugomu kultūros paveldo objektu „pakeitimo“ patvirtintos Panevėžio miesto istorinės dalies ribos pagal Kultūros vertybių registrą. Kultūros vertybių registre ribos nustatytos pagal Panevėžio Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2018-02-22 posėdyje priimtą vertinimo aktą. Pagal parengtą aktą, vertybės teritorijos plotas - **147, 3738 ha**, (Žiūr. pav. 1.1.).

1.3.2. Panevėžio miesto istorinės dalies apsaugos zonos ribos

Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis

Antrame koncepcijos variante Panevėžio miesto istorinei daliai apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis, kaip nereikalingas, šiuo specialiojo plano keitimo projektu taipogi nenustatomas.

Vizualinės apsaugos pozonio ribos

Antrame koncepcijos variante vizualinės apsaugos pozonis apima visą miesto centro zonos teritoriją (įvardinta Panevėžio miesto bendrajame plane), tačiau yra mažesnis negu Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialiajame plane.

Apsaugos zonos (vizualinės apsaugos pozonio) ribos eina: nuo transporto žiedo Pušaloto g., S. Kerbedžio ir Nemuno gatvių sankirtoje S. Kerbedžio g., Elektronikos g., J. Biliūno g., Velžio keliu, Aukštaičių g., Nemuno g.

Vizualinės apsaugos pozonio plotas – **526,3903 ha**.

Šis variantas sudarytų galimybę papildomai reguliuoti užstatymo aukštingumą, panoramų nekintamumą didelėje teritorijoje, siekiant stabdyti panoramų kaitą ne tik Panevėžio miesto istorinėje dalyje bei jos gretimybėje, bet ir visoje dabartinio Panevėžio miesto centro zonoje. Pasirinkus šį variantą ir tokioje didelėje teritorijoje nustatant apsaugos reglamentus būtina turėti strateginę Panevėžio miesto vystymo, tūrinės erdvinės kompozicijos viziją.

1.4. Koncepcijos III variantas

1.4.1. Panevėžio miesto istorinės dalies ribos

Trečiame koncepcijos variante Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ribos analogiškos I-am variantui - tai Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2018-04-26 sprendimu Nr. 1-126 „Dėl Savivaldybės tarybos 2012 m. balandžio 19 d. sprendimu Nr. 1-119 „Dėl Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 31872 kultūros vertybių registre) paskelbimo savivaldybės saugomu kultūros paveldo objektu „pakeitimo“ patvirtintos Panevėžio miesto istorinės dalies ribos pagal Kultūros vertybių registrą. Kultūros vertybių registre ribos nustatytos pagal Panevėžio Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2018-02-22 posėdyje priimtą vertinimo aktą. Pagal parengtą aktą, vertybės teritorijos plotas - **147, 3738 ha**, (Žiūr. pav. 1.1.).

1.4.2. Panevėžio miesto istorinės dalies apsaugos zonos ribos

Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis

Trečiame koncepcijos variante Panevėžio miesto istorinei daliai apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis, kaip nereikalingas, šiuo specialiojo plano keitimo projektu taipogi nenustatomas.

Vizualinės apsaugos pozonio ribos

Trečiame koncepcijos variante, kaip ir pirmame, vizualinės apsaugos pozonis nustatomas toks, kad užtikrintų darnų Panevėžio miesto istorinės dalies užstatymo santykį su artimiausia aplinka, užtikrintų, kad būtų išsaugoti esami vizualiniai ryšiai su vertingiausiomis perspektyvomis, kad istorinio centro panoramose nebūtų nustelbtos istorinės dominantės. Nuo pirmo varianto skiriasi tik tuo, kad neįtraukta teritorija už Nevėžio upės tarp Marijonų g., Pušaloto g. ir Upės g.

Apsaugos zonos (vizualinės apsaugos pozonio) ribos eina: J. Biliūno g. nuo sankirtos su Vilniaus g., Venslaviškio g., Audėjų g., Šermukšnių g., Kanklių g., Liepų g., Jakšto g., kitoje upės pusėje: Taikos al., Švyturio g., Naujamiesčio g., Klaipėdos g., Krekenavos g., J. Zikaro g., S. Daukanto g., J. Tilvyčio g., J.

Žemgulio g., Upytės g., Vyskupo L. Paltaroko g., sklypų ribomis pro Varnaičių g. galą iki Danutės g., Katedros g., Algirdo g., Sirupio g., Aukštaičių g., Staniūnų g., Vilniaus g.

Vizualinės apsaugos pozonio plotas – **201,4231 ha**.

2. PANEVĖŽIO MIESTO ISTORINĖS DALIES IR APSAUGOS ZONOS PAVELDOTVARKOS PROJEKTAS

2.1. koncepcijos I variantas

2.1.1. Panevėžio miesto istorinės dalies teritorija

Taikomi režimai ir apribojimai (taikoma visiems trimis koncepcijos variantams)

Vertybės – Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijai, nekilnojamosioms kultūros paveldo vertybėms bei vertingosioms teritorijos savybėms taikomi šie režimai:

- **Autentiškos paskirties režimas** (autentiškos paskirties saugojimo režimas nustatomas tiems kultūros paveldo objektams, kurių naudojimas pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu būdu užtikrintų jų priežiūrą ir geriau nei kitoks naudojimas atskleistų saugomo objekto vertingąsias savybes);

Autentiškos paskirties režimas siūlomas bažnyčioms (įskaitant pirmosios bažnyčios vietą bei aplink buvusias kapines) ir jų teritorijoms, kapinėms, kuriose yra vertybėmis paskelbtų kapų, istorinio dramos teatro pastatui.

- **Tausojamojo naudojimo režimas** (tausojamąjį naudojimo saugojimo režimas, nustatomas tiems kultūros paveldo objektams ir teritorijoms, kuriems išsaugoti tikslinga parinkti tokį naudojimo būdą ir pritaikymą, kad mažiausiai būtų sužalotos objekto vertingosios savybės, o valdytojas būtų suinteresuotas jį prižiūrėti.)

Tausojamojo naudojimo režimas siūlomas kitoms Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijoms ir sklypams.

Apribojimai taikomi:

- Statiniams ir jų kompleksams – nekilnojamosioms kultūros vertybėms;
- Teritorijos vertingosioms savybėms;
- Statiniams, galintiems turėti vertingųjų savybių ir/ar sudarantiems objekto vertingųjų savybių pagrindą;
- Kitiems statiniams;
- Teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams);
- Žemės darbams.

Nustatomi apribojimai:

- Statinių aukščiui;
- Užstatymo tankiui;
- Užstatymo intensyvumui;
- Teritorijos tvarkymui;
- Žemės darbų pobūdžiui.

Sklypų tvarkybos darbų reglamentai

Autentiškos paskirties režimas

Autentiškos paskirties režimo teritorijų (**A1, A2, A3**) tvarkybos darbuose turi dominuoti konservavimo, restauravimo darbų pobūdis.

A1 - Autentiškos paskirties režimas nustatytas maldos namų teritorijai - Šv. Petro ir Povilo bažnyčios bei Sukilėlių a. šalia M. Tiškevičiaus g. teritorijai (u.k. 34604).

A2 - Autentiškos paskirties režimas nustatytas - Senųjų miesto kapinių - kapinių su NKV kapais tarp Apvaizdos tako ir Sporto g. teritorijai (u.k. 11409).

A3 - Autentiškos paskirties režimas nustatytas - Pirmosios bažnyčios vietos ir jos aplinkos (buv. kapinių) šalia Venslaviško g. teritorijai (u.k. 21138).

Tausojamojo naudojimo režimas

Tausojamojo naudojimo režimo teritorijų (**T1, T2, T3, T4, T5, T6**) tvarkybos darbuose turi dominuoti darbai nepažeidžiantys vertingųjų teritorijų savybių. Miesto erdvės struktūras žymiu mastu formuoja užstatymo tipas, vadinamas morfotipu. Kultūros vertybių registre Panevėžio miesto istorinėje dalyje nustatyti saugomi kaip vertingosios savybės užstatymo tipai. Tvarkybos darbų reglamentais Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijoje siekiama išsaugoti istorinius užstatymo morfotipus, tvarkybos darbais juos išryškinti bei eksponuoti.

T1 - Buvusioje Senojo Panevėžio teritorijoje prie Venslaviškio g. išlikę reliktinio valakinio Senojo Panevėžio užstatymo fragmentai. Čia saugomos siaurų ilgų sklypų ribos, pastatų galais į gatvę orientuotas vienaaukštis užstatymas, autentiški pastatai. Tvarkyboje turėtų dominuoti restauravimas.

T2 - Naujojo Panevėžio perimetrinis XIX a. pab. – XX a. I p. užstatymas mūriniais, mediniais 1 – 3 a. su pastogėmis, mansardomis namais. Čia saugomi ir restauruojami autentiški pastatai ir išsklotinės, rekonstrukcijai bei naujai statybai keliamas kontekstualumo (darnaus santykio su aplinkiniu užstatymu) reikalavimas.

T3 - Nikolajevo ir buvusių priemiesčių teritorijose vyrauja sodybinis - perimetrinis XIX a. pab. – XX a. I p. užstatymas mediniais, mūriniais 1 - 2 a. su pastogėmis, mansardomis namais. Čia saugomi ir restauruojami autentiški pastatai, rekonstrukcijai bei naujai statybai keliamas užstatymo tipologijos (morfotipo) išsaugojimo reikalavimas.

T4 - Šiuolaikinio užstatymo kvartalai. Ribojama plėtra, galima užstatymo konversija.

T5 - Istoriniai želdynai buv. Čerkeso dvaro teritorijoje – restauruojami ir atkuriami.

T6 - Nevėžio upės slėnio želdynai istorinėje miesto dalyje – tvarkomi suteikiant pirminio natūralios gamtos įvaizdžio elementus.

2.1.2. Panevėžio miesto istorinės dalies vizualinės apsaugos pozonio teritorija

V - Vizualinės apsaugos pozonio teritorijoje esančios kultūros vertybių teritorijos saugomos ir tvarkomos pagal jų individualius reglamentus, užtikrinant Kultūros vertybių registre nustatytą vertingųjų savybių išsaugojimą. Maldos namų ir kapinių teritorijoms taikytinas autentiškos paskirties režimas.

P1 - Buvusioje Senojo Panevėžio teritorijoje šiaurinės Venslaviškio g. pusės užstatymo teritorija. Kadangi šios gatvės pusės užstatymas praradęs autentiškumą, siekiant išsaugoti bei išryškinti istorinio užstatymo įvaizdį saugomas ir galimai išryškinamas pirminis užstatymo morfotipas.

P2 - Buvusi priemiesčių teritorija, esanti vertybės teritorijos gretimybėje. Šioje teritorijoje saugomi istorinio užstatymo morfotipai. Galimos išimties parengus aprobuotus nemažesnių už kvartalą teritorijų planavimo dokumentus.

P3 - Dėl istorinių dominančių artumo rekonstruojamų ir naujų pastatų aukštis ribojamas. Aukštesni už gretimybėje esamus pastatai galimi tik turint strateginę Panevėžio miesto vystymo, tūrinės erdvinės kompozicijos viziją, patikrinus poveikį panoramoms bei siluetai.

P4 - Miesto centro greta Senamiesčio užstatymo kvartalai. Maksimalus leistinas rekonstruojamų ir naujų pastatų aukštis nustatomas urbanistiniais tyrimais, įvertinus strateginę Panevėžio miesto vystymo, tūrinės erdvinės kompozicijos viziją.

P5 - Nevėžio upės slėnio želdynai už istorinės miesto dalies ribų – tvarkomi suteikiant pirminio natūralios gamtos įvaizdžio elementus.

2.2. Koncepcijos II variantas

2.2.1. Panevėžio miesto istorinės dalies teritorija

Taikomi analogiški reglamentai kaip I – amė koncepcijos variante.

2.2.2. Panevėžio miesto istorinės dalies vizualinės apsaugos pozonio teritorija

Taikomi analogiški reglamentai kaip I – amė koncepcijos variante, skiriasi tik apsaugos zonos dydis.

2.3. Koncepcijos III variantas

2.3.1. Panevėžio miesto istorinės dalies teritorija

Taikomi analogiški reglamentai kaip I – amė koncepcijos variante

2.3.2. Panevėžio miesto istorinės dalies vizualinės apsaugos pozonio teritorija

Taikomi analogiški reglamentai kaip I – amė koncepcijos variante, nes teritorijų ribos nedaug skiriasi.

3. ARCHEOLOGIJA. REIKALAVIMAI GALIMO KULTŪRINIO SLUOKSNIO APSAUGAI

Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialiajame plane buvo nustatyta teritorija, kurioje prieš atliekant žemės judinimo darbus reikalinga atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus. Ši teritorija nustatyta remiantis miesto istorinių tyrimų bei ikonografinių planų analize. Kadangi rengiant specialiojo plano keitimo projektą archeologinių tyrimų nebuvo atlikta, nustatyta archeologinė zona nekeičiama. Tikslinga ateityje Panevėžio miesto istorinėje dalyje atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus kultūrinio sluoksnio nustatymui.

GRAFINĖ DALIS